

δεύτερη τα ομηρικά έπη με τις πάμπολλες σχολικές και εξωσχολικές χρήσεις τους (μεταγραφές και διασκευές). Ήδη στις παραπάνω γραμμές διαφαίνεται το τεράστιο χωροχρονικό εύρος του όρου, αφού θεωρητικά οποιαδήποτε σχεδόν λογοτεχνία, αυτούσια ή διασκευασμένη, μπορεί δυνάμει να θεωρηθεί (και κυρίως να χρησιμοποιηθεί) ως παιδική.

Παρ' ότι η Π.Λ. ξεκινά από την αρχαιότητα, η τυπική έναρξή της τοποθετείται από τους μελετητές τον 17^ο αιώνα, τότε που συντελείται η λεγόμενη «ανακάλυψη» της **παιδικής ηλικίας**. Το 1697 γράφονται οι δυο τόμοι των γνωστότατων παραμυθιών του Ch. Perrault, ενώ δυο χρόνια αργότερα ο Fenelon, ως **παιδαγωγός** του νεαρού δούκα της Βουργουνδίας, γράφει για χάρη του το έργο *Τηλέμαχος*, ένα εγχειρίδιο πολιτικής και γενικότερης αγωγής (**παιδαγωγική διαδικασία**) με τη μορφή μιας οδυσσειακής μετάπλασης. Στο ίδιο πλαίσιο οι κλασικοί συγγραφείς της ελληνορωμαϊκής αρχαιότητας λογοκρίνονται, προσαρμόζονται στα δεδομένα της γαλλικής βασιλικής Αυλής και εκδίδονται με την ένδειξη *ad usum delphini* (για χρήση του διαδόχου).

Ο 18^{ος} αιώνας σημαδεύεται από τη άνθιση της δημοσιογραφίας και τη δημοσίευση μυθιστορημάτων σε συνέχειες εφημερίδων, όπως *Οι περιπέτειες του Ροβινσώνα Κρούσου* του Defoe (1719), ενώ τότε γράφεται και η πολιτική αλληγορία, *Τα ταξίδια του Γκιούλιβερ* (1726). Το 1748 ιδρύεται η πρώτη παιδική βιβλιοθήκη στη Βρετανία. Σε όλη την Ευρώπη κυκλοφορούν *χρηστοθήκες* και εγκόλπια θρησκευτικού περιεχομένου,

ενώ μετά τη Γαλλική Επανάσταση τη θέση τους παίρνουν εγχειρίδια πολιτικής αγωγής. Προεπαναστατικά στη γαλλική Αυλή, λόγιες κυρίες διασκεύαζον ανατολικής προέλευσης μαγικά παραμύθια, ενσωματώνοντας κάποτε μεταμφιεσμένα αυτοβιογραφικά στοιχεία.

Η χρυσή εποχή της Π.Λ. είναι ο 19^{ος} αιώνας. Στο πλαίσιο των λαογραφικών ενδιαφερόντων της εποχής οι αδελφοί Γκρίμ εκδίδουν μεταξύ άλλων τα *λαϊκά παραμύθια*, διασκευασμένα, ώστε να είναι «κατάλληλα για παιδιά». Το έντεχνο παραμύθι, πάντα με κοινωνικές και αυτοβιογραφικές αναφορές, βρίσκει τον σημαντικότερο εκπρόσωπό του στο πρόσωπο του Κρ. Άντερσεν στη Δανία με το βιβλίο του, *Παραμύθια για παιδιά* (1835). Ο Εντ. Ληρ δημιουργεί το πρώτο εικονογραφημένο βιβλίο με ποιητικά ληρολογήματα (*Book of Nonsense*, 1846), ως δώρο για τα παιδιά του εκδότη του, ενώ ο L. Carroll γράφει το έργο *Η Αλίκη στη χώρα των θαυμάτων* (1865) ως δώρο για τη μικρή Αλίκη Λίντελ. Σοβαρό ρόλο διαδραματίζουν οι ειδικοί εκδότες βιβλιοπώλες στη Βρετανία (J. Newbery) και στη Γαλλία (Hetzl), που καθορίζουν το είδος και το θεματολόγιο: με παραγγελία του Hetzel γράφονται τα μυθιστορήματα «επιστημονικής φαντασίας» του Βερν, αλλά και το συγκινητικό μυθιστόρημα *Χωρίς οικογένεια* του Ε. Μαλό (1878).

Μετά τη βιομηχανική επανάσταση κυκλοφορούν σε Ευρώπη και Αμερική πάμπολλα εικονογραφημένα βιβλία γνώσεων, κυρίως Φυσικής, που απευθύνονται σε αγόρια, καθώς και πολυάριθμες κοριτσιστικές ανθολογίες. Ακόμα και το